

ZVONČEK

LJST

S PODOBAMI

ZA

SLOVENSKO
MLADJNO

LETO XX.
ŠTEV. 76.
ROŽNIK 1919.

Vsebina.

1. <i>Tone Gaspari</i> : Procesija. Pesem	121
2. <i>Ivo Trošt</i> : Večna pomlad. Dogodba	122
3. <i>Peter I.</i> , kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev. Podoba	127
4. <i>Ivan Albrecht</i> : Zmešnjava. — V Indijo. Pesmi	128
5. <i>Tone Kosem</i> : Smreke. Bajka	129
6. Vodopadi v Suški Rebri pri Ilirski Bistrici. Podoba	131
7. <i>E. Gangl</i> : Povest o rokah	132
8. <i>I. E.</i> : Murnu. Pesem s podobo	133
9. <i>A. R.</i> : Matej Hubad — vojvoda naše pesmi. S podobo	134
10. <i>Božo Račič</i> : Oj, ta pijača!	137
11. <i>Fr. Palnak</i> : Čveteronožci v našem gozdu. S podobo	138
12. <i>E. Gangl</i> : Solnčece — zajček	140
13. Pouk in zabava	141
14. Kotichek gospoda Doropoljskega	143

Rešitve sprejemamo tekom prvih 14 dni po odpravi vsake „Zvončkove“ številke!

Zaradi podraženja papirja, klíšejev in vseh tiskarniških potrebščin ter zaradi zvišanja plač vsemu tiskarniškememu osebju smo primorani dvigniti naročnino „Zvončku“ na letnih **15 K.** — Novim naročnikom sta 1. in 2. številka še vedno na razpolago.

„Zvonček“ izhaja v mesečnih zvezkih ter stane vse leto 15 K, pol leta 7 K 50 h, četrt leta 3 K 75 h. Posamezne številke po 1 K 50 h

Na naročila brez istodobno vpostlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani.**

Last in-založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Štev. 6.

V Ljubljani, meseca rožnika 1919.

Leto XX.

Procesija.

Prečisto solnce sije,
ves svet je ožárjen,
v toploti je prevárjen,
življenje novo klije.

Odkod so te sile,
kje so se porodile,
da so v naše duše
toliko sveže lepote vfile?...

S srcem hrepenečim,
z licem žarečim
v procesiji Tine stopa
za banderom rdečim.

Svetega Jurija ogleduje,
z njim se pomenkuje,
zmage nad grdim zmajem
se v mladem srcu raduje.

Zvončki zvončkľjajo,
bandera frfotajo,
a Tinetove prevroče želje
k jasnemu nebu šepetajo:

„O, sveti Jurij,
o pravi uri
spodil si vsiljivega tujca —
svobode odprl si nam duri!“

Tone Gaspari.

IVO TROŠT:

Večna pomlad.

Dogodba.

1.

omlad se je poslavljala z naših poljan. Prav nič nismo slutili, da odhaja. Velike množine cvetja so se kopičile po naših vrtovih, lilije so se košatile v svoji krasoti, kresnice so zrle v modro nebo, klinčki so dehteli ob parobju gredic, a na drevju so se med zelenjem vabljivo smehljale črešnje, ki so jih škodoželjno obletavali neugnani vrabci. Solnce je pripekalo, drevesne veje so odložile cvetni nakit in sramežljivo kazale bogate zaloge bodočega zaroda — veselje mladim zob-

kom. Ob prisolnčju so pa rdele jagode, ob seči sta zorela grozdjčice in kosmulja.

V gozdu je odmeval ljubki spev krilatih pevcev, v presledkih ga je motila kukavica. Na njivi je rumenel ječmen, prvo žito novega pridelka; cvetela je rž in se majala pšenica v mogočnem valovju.

Tedaj je odhajala pomlad od nas, a nihče je ni opazil. Saj je skoro nevidna prememba v prirodi nudila mladim očem in srcem vsega, česar so si pozelela in še več. Kdo naj vse vidi in poizkuša?

Studenček veselo žubori ob gozdu, ribice se igrajo pod jezom ob mlinu. Visoko v zraku krožita kragulj in golobar, jastreb in orel — strah manjšim tovarišem. Na paši se oglašča piščal ob veseli pesmi, vrisk in zadovoljno hihetanje med pastirji. Iz šole se vračujoča mladina se razkropi po tratah za cveticami. Nihče se več ne spominja snega in mraza in ledu ob poti v zimskem času. Vse vabi veselje, zove zabava v svobodno prirodo.

Nekega jutra opazi Miljakova Dana, da so na vrtu že prav lepo pognale na obronkih debeloliste georgine. Zamišljena je postala ob njih. Šele desetletni deklici je stisnila srce neprijetna slutnja: „Joj! To so cvetice, ki se bratijo že z zimo, saj cveto prav do snega.“

Ob toliki bujnosti cvetja, zelenja, zabave in veselja pa misel na konec, na mrko zimo, nadušljivo starko s polnim, zvrhanim košem snega in mraza — ali ni to huje, nego če plane na mirno se pasočo perutnino iznenada sovražni jastreb, da si izbere najlepšega petelinčka za svoj požrešni želodec? Tudi Dana je čutila v srcu strah in mraz. Zdelo se ji je, da je danes njeno veselje skaljeno. Zamišljena gre k mami v kuhinjo in ji potoži svojo notranjo neskladnost, ki jo vznemirja.

Mama se ji nasmehne in jo potolaži: „Res so tudi kraji na naši zemlji, kjer kraljuje malone večna pomlad, kakor si jo želiš ti, Danica. A ti kraji niso za nas, ki nam ugaja — ne večna pomlad, marveč večna prememba. Tam ob ravniku, ki opasuje našo zemljo, je tudi drugačno podnebje, drugi ljudje in živali so tam. Življenje je enakomerno vroče in celo dan je vedno enako dolg. Sedaj pa pomisli, če bi bilo to zate?“

„Cvetice bi trgala ves božji dan,“ pravi deklica.

„Na solncu, ki žge in požge vse,“ dostavi mati.

„Pa v senci, mama,“ odvrne Dana.

„Senco imajo samo v hiši, kjer ni oken, marveč so samo vrata. Drevesa so redka. Šele ponoči si upajo ljudje iz hiše na hlad, često kar na streho,“ razlaga mati.

„Kdaj pa obdelujejo zemljo?“ vpraša hči.

„Moj stric je bil pomorščak, ki je večkrat objadral našo zemljo, pa je trdil, da pridelujejo v tistih krajih jako malo živeža. Vročina je prevelika. Ljudje jedo sadje in kruh.“

Dana se domisli mlečne kave, ki bi dala zanjo pol leta življenja. Mama ji pritrdi, da bi dobila tudi v pokrajinah večne pomladi mlečne kavice, toda edino z mandljevim ali datljevim mlekom. Deklica nevšečno skremži lice, ker ji tako mleko ne ugaja zlasti zato, ker nima smetane.

Mama jo še opomni: „Sploh pa pomisli, Danica, da je tam doli Božič poleti, Velika noč jeseni. Le pomisli, kdaj pridejo tam Vsi Sveti, Svečnica, Novo leto ali sv. Trije kralji?“

Deklica se namrdne nerodno in vpraša: „Ali so tam tudi črešnje zrele o Božiču?“

„Prav gotovo; če le raste kaka črešnja v vedni vročini,“ odgovori mati.

„Kje se pa drsajo pozimi?“

„Nikjer, ker nimajo zime, marveč imajo skupaj jesen, pomlad in poletje brez večjega razločka. Sneg in led sta tam neznana.“

„Cvetno nedeljo imajo dovolj oljke v deželi večne pomladi,“ pravi Danica.

„Seveda; tudi palme nosijo v cerkev blagoslovit, zato pa nimajo našega brinja in vrbovih mačic. Ne ugaja jim podnebje,“ pripoveduje mati.

Tudi Dani ni ugajala ta vest.

„Ali raste na drevesih poleg sadu že nov cvet?“ Odgovor na to je bil hčerki že znan, saj ji je mama večkrat pripovedovala o stricu Muhiču, ki je večkrat objadral našo zemeljsko oblo. Mama ji odgovori na to: „Najbrž da tega ni na vseh drevesih, vem pa, da so na mnogih stoletnih in tisočletnih drevesih v vročih deželah velike strupene kače in razne krvoločne zveri: tiger, panter, puma, jaguar itd., ki človeku lahko v trenutku pretrgajo nit življenja.“

Danico je zopet jelo zebsti v srcu: tropiški kraji z večno pomladjo so ji omrzeli. Komaj jo je še poslušala, ko ji je omenila mama boleznj mrzlice, ki preganja vsakega človeka iz naših pokrajin tam doli. „Še vsak Evropljan, ki ga je prinesla usoda v one kraje,“ končuje mama, „si je želel v staro domovino in si tudi hitro pomagal, kakor je le mogel, iz dežele večne pomladi.“

2.

Popoldne je zopet opazovala Dana pogánjajoče georgine na vrtu. Vse neljube slutnje o bodočih neprijetnostih, ki jih obeta pozni cvet, je pregnal iz misli dopoldne pogovor z mamo. Kakor po veliki zmagi je zadovoljno občudovala velike skupine vrtnic, jih gladila z drobnimi prstki, da so odpadajoči cvetni listki frfotali na tla, vonjala napol razvite cvetove in primerjala, kako bi se najlepši podali njej za kitico na prsni. Cvetiče lilije z ogromnimi čašami je primerjala Dana — sama cvet med cveticami — kako malo so njim podobni papirnati izdelki te vrste. Niti od daleč ne dosežajo te krasote. In ko bi jo tudi presežali, kaj je krasota brez življenja, ki ga dihajo ti-le živi cvetovi! — Kresnice in klinčki, stari znanci, ji od daleč že krmajo vesele pozdrave, zibajoč se v mladostni prešernosti, kakor da je prav zaradi njih samih vzcvetela vsa božja priroda. Danica ni mogla drugače, nego da je rdečim črešnjam na vejah v sladkem nasmeju naravnost pokazala zobke. Požrešne vrabce je zapodila z glasnim v-š-š-š ter jim zapretila z roko, da ne smejo obirati sladkega sadu, ki ga ima ona tako rada. Seveda so ji ugovarjali vrabci s svojim živ-živ, da imajo črešnje radi tudi oni; pa jih Dana ni umela. Zato jih je ozmerjala brez vseh ozirov, da so najbolj požrešne živali pod božjim nebom.

Ob parobju gredic jo je vabila z opojnim duhom dišeča reseda. Utrgala je vršiček, ga povonjala, potem pa zateknila v nedrije. Zapazila je, da prvi poganki resede že ocvitajo. Namesto cvetov je zrasla razširjena

plodnica kakor votel grah, kjer je zeleno in tudi rjavo, kot mak drobno seme. Joj, že seme! Seme za novo resedico — prihodnje pomladi naše bodoče veselje! Ta misel ji je bila nov hladilni balzam na dopoldanske zle slutnje, ki so deklici naslikale najbližjo bodočnost, polno samih neprijetnosti, da ni mogla videti kakor skozi gozdno goščavo cvetočih livad — preko zime zopet nove vriskajoče pomladi. Da, niti zimskih prijetnosti ni videla in zimskega veselja se ni spominjala več. Pozabila je popolnoma, da ima vsaka stvar in tudi zima svojo senčico, pa tudi solnčne strani, ki jo vidi in občuduje lahko vsako dobro srce.

Dalje gredoča Dana je opazila, da ima včeraj še pisano cvetoč grah danes že stročje in v stročju zrnje, ki dozori v seme za bodočo pomlad. To jo je domislilo tudi, da je slišala v šoli, zakaj ima črešnja sredi sladkega mesa trdo koščico. Zdi se ji celo, da se spominja, zakaj ima ta koščica okolo sebe tako sladko mesce, ki ga radi uživajo otroci in vrabci ter s tem skrbe, da razmečejo koščice daleč okolo po zemlji. S tem najde koščica, ki je črešnjevo seme, dovolj prostora, da lahko vzkali in zraste v novo, košato drevo — nado prihodnjih let in prihodnjih črešenj. Sedaj ji je bilo jasno, da ni vsak cvet spomladi le znanilec sadu jeseni, marveč je tudi z dozorelim semenom porok nove rastline, novega cveta in novega sadu.

Človeka vabi pomladni cvet s svojo lepoto in mičnostjo, poletje s svojimi darovi in jesen z bogatimi pridelki, da preživljajo gospodarja zemlje in pestri njegov rod pozimi in spomladi, poleti in jeseni do nove žetve. To kolo se vrti z vsemi premembami neprenehoma.

Solnce je pripekalo umirjeno deklico na obilne lase, vse naokrog se je bliščalo v njegovi krasoti, Dani se je zdelo, da se kar koplje v morju solnčnih žarkov, ki provzročajo, da zore sadeži na vrtu in polju. Njih toplota je porok, da se kolo premika in da se za poletjem bliža jesen, ko vse doganja in zori.

Za njo je došel natihem po drobnem pesku njen oče. Dana ga v globokih mislih o razvoju v narodi ni niti čula. Nameravala je zaviti naravnost k seči, kjer zore grozdjiče in kosmulje, pa ji ponudi oče pest pravkar ubranih črešenj. Skoro prestrašila se je. Toda črešnje so se smehljale tako vabljivo! — Očetu je bil znan jutranji pogovor, ki ga je imela Dana z mamico, pa jo je podražil, če sedaj zopet išče oznanjevalcev zime po vrtu, ki kar vriska v svoji krasoti. Hčerka pa odvrne, da ni našla na vrtu danes ne le znanilcev zime, marveč tudi bodoče pomladi, da, celo zanesljive poroke novih črešnjevih dreves. Obenem pa pokaže očetu črešnjevo belo koščico. Oče se ji nasmehne in vpraša, če ji ni všeč večna prememba v naši domovini in si želi večne — torej enolične — same pomladi. Deklica je priznala, da je sedaj drugačnih misli, nego je bila da-

nes zjutraj ob pogledu na cvetoče georgine. Očetu je bilo vseč to priznanje. Zato ji je pojasnil še drugi način, kako se lahko udeleži vsako leto večne pomladi v naši domovini — v Jugoslaviji. „Naša domovina lahko ugodí tudi tvojim jutranjim željam po večni pomladi. Jeseni se dvigni z lastovkami v južne kraje ob reki Vardarju v bližino Soluna, ob Drinu, ob mestih Baru in Skadru ugledaš ob morju pokrajine brez snega. V novembru in decembru cveto tam vijolice, kakor pri nas marjetice, če ni hudega mraza. Januarja že vriskajo tulipani in se sramežljivo skrivajo solncu snežnobeke kamelije. Oljka in lovor ne odložita nikoli zelene obleke. Za hiacinti cveto dišeče trobentice in še druge pri nas neznane cvetice, hčerke toplega juga. Z njimi pa že cveto mandlji, datlji, črešnje in vrtnice, ko pri nas počiva priroda pod snežno odejo. Prav tedaj se pa v onih krajih že zbirajo lastovke za pohod v našo domovino. Ti jo lahko odrineš z njimi — če ni denarja, vsaj v mislih — v Dubrovnik in druga obmorska mesta v Dalmaciji. Do Velike noči boste doma pomagale jesti kolač in se lahko z nami veselite nove vigrédi. Kó ti bo prevroče, pa hiti junija ali vsaj julija v Karavanke in Julijske Alpe. Tedaj cveto tam narcise in dišeči klinčki v komaj tja prispeli in še sopihajoči pomladi, ki se pa že plaho ozira na sever, odkoder se bliža trdih korakov starka zima s polnim košem snega, ledu in mraza. Tedaj treba zopet z lastovkami naprej. Jaz pa pravim: Najbolje je le doma! Vsakdo naj pazi, da si ohrani pomlad v srcu, in večna prememba v prirodi ga bo veselila tudi še na stara leta, ki ga bodo opominjala, da je blizu jesen in zima njegovega življenja.“

„Pomlad v srcu!“ se čudi Dana.

„Da, mladostno vedrost duha, ki se ne plaši tudi največjih težav, bridkosti in nadlog, ker ve, da za njimi sije zopet solnce pomladi, pravice in veselja. Vsaka stvar ima neko solnčno stran. To pa najde najhitreje srce, ki si je ohranilo mladostno čilost, zaupanje v lastno moč in zavest, da pride za nočjo vselej zopet dan, za dežjem solnce in za nesrečo zopet sreča,“ govori oče.

Hvaležno se je hčerka nasmehnila očetu. Samo napol tiho je izrazila željo, da bi rada videla jugoslovanske kraje večne pomladi; ko bi pa to ne bilo mogoče, si hoče prizadevati, da ohrani v vedno poštemem, vedno veselem in čistem srcu — večno pomlad!

PETER I.,
KRALJ SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV

Zmešnjava.

Ura bije, godba svira,
sraka vratca že odpira,
k pavu šla bi v goste rada,
pa jo moti kozja brada.
Petelinček brez kokoši
hodi v čisto novi noši:
mesto repa nosi zvonec,

mesto rože — počen lonec.
Krava gre po dveh na pašo,
mačka pije vrelo kašo;
koza gre kosit otavo,
ovca pije črno kavo. —
Kdor verjame, naj zbeži,
da april ga ne dobi!

Ivan Albreht.

V Indijo.

Vija, vaja,
ena, dve,
kdor ostaja,
naj pove!

Vija, vaja,
dober glas,
kar ne raja,
ni za nas!

Konja bomo osedlali,
v Indijo se odpeljali,
voz lesen in usnjat bič,
vse ostalo ni za nič.

Tri goré in tri vodé,
konj po ravni cesti gre,
ravna cesta sredi hiše,
skozi okna veter piše.

Konj, konjiček ihaha,
vija, vaja, dva in dva!
Tu je stena, kraj sveta,
pod klopjó pa Indija.

Vija, vaja,
pisan raj,
kdor nagaja,
gre nazaj!

Ivan Albreht.

TONE KOSEM:

Smreke.

V večerni sapi šepetajoče.

avne in visoke kakor izklesane grške device, nagosto po holmu razpostavljene — majhen gozdič — kipimo s svojimi vitkimi vihovi v nebo proti žametnim večernim oblakom . . .

Vsa bleščoba, ki nas je z njo podnevi venčalo solnce, je izpuhtela iz naših senc . . . Druga za drugo smo odložile za danes vsaka svojo demantno krono, da se z odkritimi glavami poslovimo zopet za eno noč od svojega sijajnega kralja . . .

Za zapadne gore, v svoj bajni čarokrasni grad, k Vilam se na zlati barki pelje naš kralj . . . Še rdi blesk širokorazpetih plamenečih jader robove oblakov — a zdaj — nikjer več prelestno ozarjenih pasov in vijug . . . oblaki so pobledeli . . . s polnimi jadrji plove barka pred cingljajoče pojočimi vetrovi, hiti v deltečo daljavo . . . in kraljev obraz se blešči tam za gorami . . . vedno bližje je svojemu bajnemu gradu . . . že se dvigajo iz cvetočih valov kristalne stene, že se leskečejo visoka okna . . . in že zvončkljajo iz oken srebrni smehi belih Vil . . .

Lahko noč, naš svetli kralj!

Ves dan so polzeli njegovi žarki pogledi čez naše vrhove, ves dan so nas ljubeče božali in se igrali z našimi sencami — zdaj pa so se ti njegovi pogledi umaknili od nas in šele jutri zjutraj nas zopet sladko pozdravijo . . .

Lahko noč, do snidenja!

Mrak se zgrinja nad nami, nad holmom, širi čimdalje bolj svoje vijoličaste peruti nad dolino, nad grički, nad hribi naokrog . . .

Na naših vrhovih se oglašajo kosi; otožnosladki, polni žvižgi lijejo iz našega zasenčja po holmu navzdol v dolino . . .

In veverice se vračajo domov v naše temačno okrilje, v svoja okrogla gnezda visoko pod našimi vrhovi, pod košatimi visečimi vejami. Kdo ve, kod so se potikale vse popoldne, kje so kradle orehe in lešnike in kje so dremale? Zdaj šumljajo spodaj po borovničevju, po gošči, po mahu; se poganjajo kvišku po naših rumenih smolnatih deblih, skakljajo po naših vejah in jih šibé, vihajo repke in tresljajo z brčicami . . .

Mirno stojimo na holmu in z ostrimi vrhovi zbadamo, mrak, ki se plazi nad nami — predhodnik noči . . . In mrak, kakor da bi se mu smilile, odteza svoje peruti od naših glav in se pogreza nižje v vejevje, sili k vevericam v gnezda in jim pripoveduje bajke . . .

Bojimo se noči . . . In molčimo, strmimo skozi mrak pred seboj v dolino . . . Podnevi nas ni bilo strah, ker smo imele svojega mogočnega kralja; toda kralj se je odpeljal . . . Zdaj pa nas je strah; nikogar ni več, ki bi nas znal tako zamamljati s svojim sijajem . . .

V naš molk se zajeda šum potoka spodaj v dolini in ropot žage ob potoku. A ropot žage prekaša šum potoka. Podnevi smo komaj slišale ta ropot; zdaj pa, ko se je odpeljal naš kralj, ga slišimo natančno in še prenatatančno — vsak zvok v podvojeni, potrojeni moči . . .

Ta zegetajoči ropot žage! . . . Vse dni in noči nas straši iz doline: »Zega, zega! Zega, zega!«

Kakor izzivajoč, sikajoč smeh! . . . Sika po holmu navzgor proti nam, sika v nas kakor ogromna čreda kač z iztegnjenimi, strup brizgajočimi želi . . . grozi nam s smrtjo . . .

Vse dni in noči: »Zega, zega! Zega, zega!«

Tam na hribu — kje ste zdaj, naše drage sestre? Od vrha do doline in še dalje vas je bil poln ves hrib, kakor nepregledna vrsta bojnih trum ste stale tamkaj. Vsak dan smo si pošiljale pozdrave — s holma na hrib, s hriba nazaj na holm — veter je bil naš pismonoša. Kje ste zdaj, sestre ve mile? Prišel je med vas človek, zapela je sekira — in padla je vsa temna vojska od doline do vrha hriba. Gol in prazen stoji zdaj hrib; samo naši vzdihli hodijo ponoči bdet na tihe, zapuščene grobove . . . In naš kralj, ki je bil tudi vaš kralj, se vsak dan z žalostnimi očmi ozre na ta mrtvi hrib . . .

In zdaj reže vaša trupla vse dni in noči žaga v dolini: »Zega, zega! Zega, zega!«

Hu — groza nas je bilo teh glasov, leden mraz nam leze v meso in kosti, kakor da bi že kdo rezal po naših živih telesih . . . In tja do jutra, dokler se ne pripelje zopet naš kralj in nas ne omami s svojimi ljubečimi pogledi, bomo z grozo v očeh strmele v noč in poslušale ta mrtvaški grohot, namenjen našim padlim sestram . . .

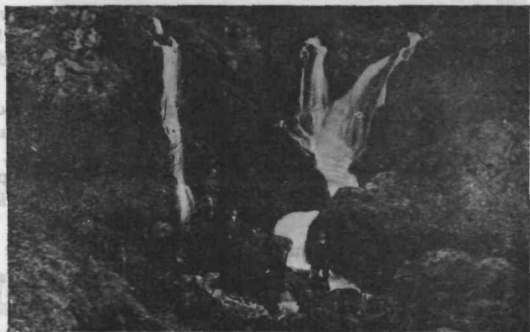

Še stojimo na holmu, ponosno kipeče v zrak, pa ne bomo več dolgo . . . pojdemo za svojimi sestrami na hribu . . . Zmaj v dolini ni nikdar sit, vedno zahteva novih žrtev . . . Tudi med nas pride človek in nas poseka vse od prve do zadnje. In padle bomo, mirne in tihe — vsa molčeča straža na holmu bo pokončana, na tla pobita . . .

In tudi nam se bo potem rogala s svojim mrtvaškim grohotom žaga v dolini: »Zega, zega! Zega, zega!«

Gol in prazen bo sameval holm. A naši grobovi ne bodo ostali samotni; če nihče drugi — vidva, kos in veverica, jih bosta hodila ponoči obiskovat in se bosta jokala na njih za nami, za našim zatišjem, za našimi mehкими, voljnimi sencami . . .

In ti, naš jasni kralj, kadarkoli se boš na svoji zlati barki peljal po mrgolečem solnčnem morju čez nebo nad našim pokopališčem na holmu, vsakokrat se boš ozrl izpod žarečih jader navzdol, in biserne kaplje bodo škropile iz tvojih oči na naše tihe grobove . . .

VODOPADI V SUŠKI REBRI

PRI ILIRSKI BISTRICI

E. GANGL:

Povest o rokah.

Urbanček se malomarno zlekne po travi. Glavo si podpre z rokami. požvižgava in gleda predse tjavendan. Po zraku pred njim plešejo mušice; poganjajo se navzgor — navzdol, kakor da se sivotkana, migljajoča mreža spušča k zemlji in se dviga od nje v enakomerni živahnosti. Solnce sveti v vsej zlati razkošnosti. V blesteči luči se svetlikajo rajajoče mušice kakor drobci dragih kamenov.

Urbančku se iztegne desnica. Rada bi do pozlačenih mušic — toda te so predaleč, a roka je prekratka. Na iztegnjeno Urbančkovno desnico se ozre dobrohotno solnce in jo vso odene s sijajem in toploto. In ko se nanjo ogleda tudi Urbanček, zapazi, kako mu je roka umazana. Mušice tam spredaj, te drobne, drobčkane živalce, vršé v solnčnem ognju kakor iskrice žive, tako lepe in čiste — Urbančkova desnica pa je vsa grda, za nohte se je zajedla celo črna nesnaga! Ali je samo desnica taka? Deček položi na travo roko poleg roke — in glej, levica ni prav nič drugačna od desnice! Umazani sta obe! Neumiti sta obe! Grdi sta obe! Za nohti črno! Med prsti prah! Obračaj roke, kakor ti drago; ogleduj dlani, stiskaj pesti — umazano je umazano!

Kako pa naj bodo roke čiste, ako se dan na dan ogibljejo vode! In primejo za vsako stvar, ki jim pride pod prste, pa najsi bo umazana ali snažna. In močovilijo po pesku in prahu, pa kakortudi so umazane, se ne oguejo niti obleke, niti obraza, da je Urbanček ves marogast in prašan od glave do nog. Bolj umazan se ne bi mogel niti ciganu Hudoroviču izmotati iz bisage!

O, te nezgodne roke! Te umazane roke! Te grde Urbančkove roke!

Ko jih ugleda mati, mamica zlata — da, ali ne bo zopet sklenila svojih rok, vsa ohupana in žalostna, češ, tako grdega in umazanega Urbančka imam?

In materine roke — kako so lepe, kako so dobre, kako so mehke in blage! Kolikokrat so ga božale, ko je bil bolan! Kolikokrat so mu rezale kruh in ga oblačile, ga objemale in mu delile dobrot brez števila! Te lepe roke — roke materine! Te dobre roke — roke materine! Te edine roke — roke materine!

Ali se naj približa tem preblagim materinim rokam on — uskok iz ciganove bisage? Hoče li, da na nesnago njegovih rok kane solza iz žalost-

nih materinih oči? Da ga naj roke materine pahnejo od sebe, veleč mu:
»Nič več nisi moj, Urbanček! Le pojdi k Hudoroviču!«

Ne! Ne! Ne! Tega Urbanček noče! Ne more! Ne sme! Preden se prbliža materi, se hoče ves umiti v potoku za vasjo, se hoče očediti — potem pa — ej, juh, jujuh! Naravnost v materin objem: z belimi, čistimi rokami v sladko zavetje — v materine roke!

Murnu.

Črni muren, pridi vun,
vun na božje solnce!
Boš oral in nam sejal,
da bo kaj za v lonce!

Čakaj, čakaj, ti lenuh,
z bilko te zbudimo!
Vun na solnce, ti črnuh,
nič ti ne storimo!

Ves zelen je breg in gaj,
pa ne greš iz luknje;
kaj te sram je ali kaj
tvoje črne suknje?

S tabo poigramo se,
videl boš, prav resno;
potlej pa spustimo te
v luknjo tvojo tesno!

Mi pa gremo v solnca žar
na zelene trate:
Črni muren, samotar —
kdo se meni zate!

I. E.

A. R.:

Matej Hubad — vojvoda naše pesmi.

ojvoda? Da, otroci moji! Tudi v naši lepi pesmi imamo svojega velikega in zaslužnega vojvodo. In glejte, kakor veliki vojskovodje vodijo svoje čete v zmago-slavne boje, tako vodi tudi Matej Hubad, ravnatelj „Glasbene Matice“, svojo pevsko četo do velikih zmag naše pesmi daleč preko ožjih mej naše mile do-movine.

Za njegove velike zasluge na tem polju ga je po-častila Jugoslovanska Akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu z redkim odlikovanjem: imenovala ga je za svojega pravega člana. Njegova vojska — pevski zbor „Glasbene Matice“ — in ves naš slovenski narod je bil počaščen s tem imenovanjem. Pevski zbor mu je nedavno priredil v lepo okrašeni dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani časten večer. Gospod učitelj Andrej Rapè, predsednik pevskega zbora „Glasbene Matice“, pa mu je v slavnostnem govoru čestital približno tako-le:

Nekdaj je bilo. Ob zibelki so stale rojenice, da polože vanjo novo-rojencu svoje darove. Lepota njih voditeljice je bila sanjava, njen glas čudotvoren. „Pesem ti polagam v srce,“ je izpregovorila tako sladko, da je zatrepetalo dete, da je radosti zaplakala srečna mati.

„Izpopolnim ti srečo,“ je zagolčala druga. „Delo ti polagam v zibelko, ki bo zvest spremljevalec tvojega bogatega življenja, delo, ki je vsakemu in povsod vir zadovoljnosti in sreče!“

„Oglasim se o svojem času,“ dé tretja in umolkne. V krogu obstopijo zibel, in pesem zadoni iz njihovih grl, sladka in mila, dete pa je pilo to pesem in izpilo ves napoj te sladke krasote. Ob slavljenčevem rojstvu so pele Vile.

Odšle so rojenice, dete z darovi pa je ostalo. In bilo je usojeno: pelo je dete, pel je mladenič, pel zrel, ustvarjajoč mož.

In bilo je usojeno: delal je mladenič, delal mož ter hodil svojo pevsko pot više in više, da prodre v globoino pesmi, da čuje njeno popolnost in ob-dari, kakor je on sam obdarjen od Vile-pevke, s pesmijo svoj ljubljeni narod. Naš Matej Hubad!

V decembru 1891. leta je prevzel zbor „Glasbene Matice“, in nje-govo plamteče navdušenje je objelo srca vseh njegovih pevcev — v hipu je postal zboru vzor.

In ni čuda, saj je z jasno umetniško razsodbo in nezmotljivim ušesom združeval najskromnejšo priljudnost in večak-učitelj ustvarjal čuda veselja in samozavesti v zboru. On z burnim vzletom navzgor, za njim njegov pevski zbor do najvišjih koncertnih nalog. A to, prijatelji, se je godilo v časih, ko so bili pogoji za tako delo naravnost težki, ko ni bilo od merodajnih strani ne opore, kamoli bodrila.

A hodila je ob Mateju rojenica — darovalka dela. In on vkljub vsem težavam v delu ni nikdar omahnil. Skrbno je plel, sejal, žel na njivi slovenske glasbe in to s tako Katonovo *) vztrajnostjo in zbog tega s takim uspehom, da stojimo danes pred izvršitvijo naše najvišje zadače, pred ustanovitvijo našega konservatorija.**)

In glejte, na tej mojstrsko obdelani, zlati njivi naše glasbe že zori sad, ki ga bo užival naš jugoslovanski narod. In ta žetev — delo njegovih marljivih rok in duha — je velika, in ti sadovi — plodovi njegove vztrajnosti — so ogromni.

In vprašal bi Te, Ti naš ljubi, naš dragi, Ti naš ponos in naše veselje, Ti pevška duša, reci mi, kako Ti je, ko gledaš sedaj nazaj na

*) Katon je bil rimski tribun, ki je s čudovito vztrajnostjo v vsakem svojem govoru ponavljal, da se mora Kartagena razdejati.

**) Najvišji glasbeni zavod — vseučilišče za glasbo.

svoje delo in njega uspehe! Lepo Ti mora biti v duši, osrečujoča mora biti zavest, da si storil ogromno več, kakor si bil kot tak storiti dolžan.

Z geslom „Musica noster amor“ *) ki Ti ga je rojenica zapisala v mlado dušo, si šel v boj in na delo. Kakšne pevske misli so Ti obžarjale notranjost, kako jih je krepil in sladil Tvoj napor!

Predolgo bi bilo, ako bi hotel in mogel naštevati vsa dela, ki so prišla kot brušeni demanti iz rok modeljerja **) — Tebe. Saj veš sam dobro, da si delal čudeže iz pesmi, ki bi jim človek na zunaj ne pripisoval dragulja, v katerega pa so se pod Tvojo taktirko izpreminjale vse brez razlike.

Pel si, pel veselje in žalost, a oboje s tako očarujočo krasoto, da nismo vedeli, čemu naj damo prednost — veselju ali žalosti.

Od „Mrtvaškega ženina“ in „Requiema“ do „Švande dudaka“; od vilinskega „Zlatoroga“ in „Pomladne romance“ do veličastnega „Stvarjenja“ in do „Sna poletne noči“; od „Visoke pesmi kralja Davida“, „Marijinega Oznanenja“ do „Natale“ (Rojstvo) in „Stabat Mater“ (Stala je Mati božja pod križem), od „Triumfatorja“ do „Oljke“, „Aleluje“ in „Te Deuma“ ¹⁾ — kdo bi vse naštel!

Reci mi, ali si sploh na kaj pozabil? Dunajski koncerti, oni v Opatiji, Zagrebu, v Trstu, na Sušaku, na Bledu, koncerti doma itd. Vsepovsod en sam velik triumfalen pohod zmagovite naše pesmi.

Človek bi dejal, da je vse to nemogoče, ko bi ne imel vsega tega koncertnega dela pred seboj kot dokaz tiskanega na vzporedih, da tu ne omenjam ogromnega Tvojega šolskega in upravnega dela.

Pa si mogel vse to? Si, saj sta hodila s Teboj rojenici: Pesem in Delo. In še in še!

Položil si ljubljeni domovini na glavo diadem, ki se bo iskril na njej v najjasnejšem svitu, dokler bo živel en sam Slovenec.

Matej, naš dragi! Vsi bomo prešli, mi in Ti, a Tvoja n a r o d n a p e s e m, ki si jo ustvaril, ne more preiti in ne preide, dokler bo živel en Jugoslovan, en Slovan.

Pa glejte, prišla je tretja rojenica. Ob svojem času se je oglasila. Stopila je v jugoslovanski Zagreb, pa je govorila: „Kdo bolj kot on! Saj poznate slovenskega, jugoslovanskega Orfeja!“ ²⁾

In tedaj smo čuli iz Zagreba Tvoje in svoje počeščenje, Tvoje počeščenje in počeščenje Tvojega naroda.

*) Glasba je naša ljubezen.

**) Obrazovatelj.

¹⁾ Vse to so velika svetovno-glasbena dela.

²⁾ Slavní grški pevec, ki je s svojim petjem ganil celo skale.

Sprejmi ob tem častnem večeru še enkrat naše iskrene čestitke na visokem odlikovanju, Ti častni član Jugoslovanske Akademije!

Radi bi Te dostojno počastili tudi mi, pa smo Ti priredili ta večer.

Kje si, Vila rojenica! Nalij ljubljencu svojemu čašo veselja v ta večer! Od nas pa sprejmi mal spomin na ta dan, spomin po vnanje preskromen, a v njem srca enega utripa in vroče ljubezni Tvojega zvestega zbora. Živel, Ti kralj Matjaž naše pesmi! —

(Ob tej priliki mu je pevski zbor izročil „Album“ z vsemi podpisi pevcev.)

Vidite, otroci! To vam je lep zgled dela za našo lepo jugoslovansko domovino. Z njegovo pevsko vojsko in našimi brati Sokoliči tudi mi najmanjši pevci kličemo vojvodi naše pesmi — Mateju Hubadu:

Še dolgo vodi pevski roj
za doma čast in pesmi v boj!

BOŽO RAČIČ:

Oj, ta pijača!

Ojagina Anka je imela dvanajst let. Znala je, da je vino rdeče, a okusila ga še ni dosedaj, ker je ostala zvesta svoji obljudi, da ne bo pila alkoholnih pijač. Pa ne smete misliti, da nima njen čača (oče) vina. Lepe vinograde ima na Plešivici in tudi na Preložniku jih ima. Jeseni mrgoli pridnih delavcev, ki trgajo sladko grozdje. Anki je takrat vedno hudo, ko mečejo sladko grozdje v čebre in ga zmečkajo. No, njen čača obesi več grozdov na fram v zidanici, in tam čaka Anko

časih celo do Božiča sladki sad.

Niso pa vsi Belokranjčki taki. Nekateri so celo taki, ki prosijo za kislo vino. Ej, da jih vidite, kako jim je spačen obraz, kadar ga pijejo! Šeginov Ive je zahajal večkrat v zidanice, in nespametni ljudje so mu dajali vina. Zato mu ni šlo učenje nič kaj od rok. Zlasti računstvo mu kar ni hotelo iti v glavo. Večkrat se je osmešil pred učenci, ker ni znal.

Po Telovem ga ni bilo v šolo. Prišel je šele v ponedeljek. Kako je izgledal? Ustna so mu bila polne kras: in močno zatekla, jezik mu je bil poln ran in ves bel. »Kaj si pil, Ive?« so ga vprašali. »Esenc,« je odgovoril z jokajočim glasom. Bil je sam doma in začel je pretikati vse kote. Odprl je omaro, in na drugi polici tam v kotu je stala steklenica, podobna oni, kakršno je prinesel večkrat čača iz zidanice. Ive je tlesknil z jezikom in vzkliknil: »Vino!«

Hitro je nastavil posodo k ustom in jo nagnil. Ali v tem trenutku ga je silno zapeklo, in od bolečin mu je padla steklenica na tla in se razbila. Bridko je jokal. Bolelo ga je v ustih in bal se je očeta. Izpiral si je usta z vodo, ali bolečine niso hotele ponehati. V tem trenutku je prišel domov njegov čača. Razbita steklenica je povedala takoj vse in ožgana ustna tudi.

»Ive,« je dejal čača, »zaslužil si, da te za tvoje dejanje kaznujem še jaz. Hotel si krasti vino, in kaznovan si bil za to hudo.«

Od tistega časa pa ne pije Ive več vina. Zapisal se je med »Mlade junake«. Upajno, da ga je nesreča izpametovala.

FR. PALNAK:

Čveteronožci v našem gozdu.

VI.

ovec se bliža tako, da ima veter proti sebi, da ga žival ne zavoha. Že se bliža čredi. Jelen je dvignil glavo, da mu je leglo rogovje nazaj, in njegov močni, votli »bo, bo« se razlega v tiho noč. Tu ali tam se odzove odgovor, na večih krajih se oglašajo jeleni, mlajši z višjim, starejši z nižjim glasom. Časih se prikrade k čredi, ki že ima svojega jelena, še drugi, in tedaj se spustita oba v boj na življenje in smrt. Rogovi udarjajo na rogove, in prigodi se, da obleži slabejši ali pa celo oba. Kadar pa premaganec pobegne, ostane premagalec neomejen gospodar svoje črede, in gromovito mukanje naznanja v gozd zmago in moč, ki se ji mora vsakdo ukloniti.

Če so jeleni zase v čredah, jim ni lahko priti blizu, preoprezni so. Kadar pa se vrše ti boji, in ko pazi jelen le na to, da ga ne izpodrine kateri močnejši tekmeč z njegovega gospodarstva, je slep in gluha za vsako nevarnost. In tedaj se mu bliža lovec. Na svoji školjki oponaša jelenov »bo, bo«, jelen se da premotiti in prihaja bliže in bliže. A medtem se je stemnilo, in strel na žival bi bil negotov. A lovec je vendar zadovoljen s svojim uspehom; saj ve, da bo čakal jelen na svojega namišljenega tekmeč zjutraj še pravtam, kjer ga pusti nocoj. Zato odide prav oprezno razaj v hišo, naloži še na ogenj, si privoščiči mrzlo večerjo ter leže k počitku.

S spancen ni seveda nič; blejanje in ručanje jelenov se razlega vso noč po gozdu, treba pa je tudi paziti, da se ne zaspi jutra. Saj pokriva še

gosta tema zemljo, ko lovec vstane ter se počasi in previdno odpravi na sinočnji prostor, kamor mora dospeti še v temi. Tam ga pozdravi že prav blizu rukanje premotenega jelena, in lovec komaj čaka prvega svita. Počasi teče čas, in vesel si nepotrpežljivi čakalec oddahne, ko se prikaže nad gozdom jutranja zarja. Zdaj! Mirno in tiho! Prvi solnčni žarki se užgo na nebu, pred seboj vidiš čredo košut s svojim mogočnim jelenom, nastaviš puško, pok zagrmi v gozd, in jeka ti ga vrača od vseh strani ...

Jeler se obrne in zbeži, za njim vsa čreda.

Naj le beži! Videli smo ga, da je imel pri begu glavo obrnjeno k tlom, kar nam pove, da je smrtno zadet, kapljice krvi na njegovi poti pa nam bodo pokazale, kam naj se obrnemo, da pridemo do njegovega mrtvaškega ležišča. Za zdaj pa ga pustimo, ker ranjenemu jelenu ni varno hoditi blizu, in pokadimo rajši pipico tobaka ...

Visoko se je že dvignilo solnce, ko je našlo lovca pri tem, da čisti iz jelena drob. Prav dobre volje je, če je zadel korenjaka z dvanajstimi ali štirinajstimi parožki na rogovju. — O, tudi jaz sem bil časih tako dobre volje,« je še pristavil Luka svojemu opisu, se nasmejalec ter nas veselo pogledal.

Mi pa se še obrnemo do njega: »Kaj ne, Luka, če je imel dvanajst parožkov, je bil jelen dvanajstleten, s štirinajstimi pa štirinajstleten?«

»Ne vselej,« zategne Luka. »Toda mnenje, da odgovarja število parožkov na rogovju številu jelenovih let, ni docela pravilno. Če vam je všeč, vam povem, kako sem opazoval sam, da se razvija rogovje pri jenu.«

O, če nam je po volji! Še prosili smo Luko za to razlago.

»Koncem maja,« prične ta, »ali začetkom junija vrže košuta svojega mladička, pa šele pozimi se dvigneta na jelenčetovi glavici dve koščeni bunčici, iz katerih mu začneta poganjati v osmem ali devetem mesecu rogliča, šibi, ki sta brez vsakih parožkov. Ko sta prihodnje leto odpadli ti šibi, so se šele napravile na glavi stalne koščene — rožnice, iz katerih zraste rogovje, in pri tem prvem se pokažeta šele prva parožka. Meseca sušca izgubi pa vsak jelen vsako leto svoje rogovje, in pri novem, ki je gotovo koncem julija ali v začetku avgusta, mu navadno res zraste na vsaki strani po en parožek več. To pa le do gotovega števila. Laže spozna večči lovec jelenovo starost po močnosti rogovja, kakor po številu parožkov. Tisto je pač res, da se razvijajo parožki v čisto določenem načrtu; tako je obrnjen prvi parožek nad rožo vedno naprej, druga dva vedno na vun; tudi je rog sam pod tretjim rogljem vedno upognjen navzgor. Toliko vam lahko povem iz lastnega opazovanja. — Zdaj pa moram naprej, vi pa tudi hitite, da še pridete k obedu,« se nasmeje Luka, vstane, vrže puško čez ramo in odide naprej po gozdu.

Mi pa se obrnemo zadovoljni proti domu. Dosti smo videli in slišali zaenkrat.

Solnčece — zajček.

*Žarek solnčeca zaziblje
na gladini se vodice,
pa na steni že odbleskne
zlatosojno njega lice.*

*In v zrcalce se ogleda,
iz zrcalca — smuk na strop!
In po steni in po stropu
solnček pleše hopsa-hop.*

*„Zajček, zajček!“ Jankec kliče;
jasno sije mu oko,
iz pogledov pa odseva
čiste duše mu zlató . . .*

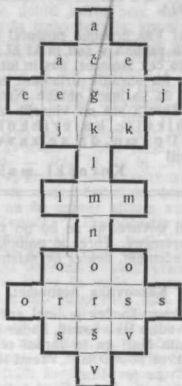
E. Gangl.

Besedna naloga iz živalstva.

Priobčil *Pero Pajk*.

Besede značijo:

1. samoglasnik;
2. žuželko;
3. divjega dvoparkljarja;
4. pt. co pevko;
5. soglasnik;
6. zver;
7. soglasnik;
8. zver;
9. žuželko;
10. ribo;
11. soglasnik.

Besede po sredi odzgoraj dol povedo znano geslo.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 5. št. Kakor se nagne drevesce, tako raste drevo.

Prav so jo rešili: Marija in Vida Bezeljakovi v Žalni; Zdenka Serajnikova, učenka na Prihovi; Miroslav Gregorič, učenec VI. razr. v Trbovljah na Vodi; Ivan Colnar, učenec IV. razr. v Kranju; Vlastica in Zlatka Košarjevi v Ptuj; Franc Bohanec in Hugon Dekleva, dijaka v Mariboru; Vinko Artič in Davorin Mordej pri Sv. Roku ob Sotli; Nestor Marn, učenec IV. razr. v Kranju; Božena Muchova, Marica in Zdenka Fuxovi, učenke v Metliki; Karel Kumer, dijak IV. gimn. razr., Alojzij Zabret, učenec IV. razr. lj. šole v Kranju; Pavla Vašlova, učenka V. razr. lj. šole, Vodopivec Martin, Zabkar Viktor, Strmečki Maks, Tomc Franc, Mohorčič Josip, Gregorič Alojzij, Pirc Ladislav, Simčič Joško, Perpar Vekoslav, Kodelja Stanko, Preskar Alojzij, učenci IV. razr. lj. šole v Krškem; Erna Likarjeva, Albina Mohorkova, Marica Kogejeva,

Pavla Žmavčeva, Milena Agreževa, Minka Novakova, Štefka Kunejeva, Tinčka Lasnikova, Mirko Hlebec, Karel Pisk, Lado Mauer, Benjamin Sajevec, Vinko Jenčič, Franc Kogej, Lojze Jaklič, Josko Skubic, Vladko Šurla, Slavko Zupancič, Stanko Faleskni, Ivan Fajdiga, Slavko Drašler, Josip Vašl, učence in učenci mešč. šole v Krškem: Albina Stantetova, Ivana Špesova, Mina Fidlerjeva, Albina Kantetova, Dragica Novakova, učence na Blagovici: Lenjč Silvester, Slovenec Viktor, Lopatič Alojzij, Marija Butarova, Turšič Franc, Ana Komočarjeva in Grozdek Karel, učenci in učence v Cerkljah ob Krki: Leskovar Janez, Mlakar Stefan, Lesjak Alojz, Rudolf Fink, Franc Rak, Mlakar Maks, Martin in Janez Razboršek, „Zvončkovi“ naročniki v Prihovi pri Konjicah: Josipina, Marica in Ema Gorenšek, Ana Podgorškova, Marija Kukenbergerjeva, Marija Šoštarjeva, Mila in Ivo Stukelj, Ivan Medved, Franjo Založnik, Mihael Škoflek, učenci in učence na Frankolovem.

PROŠNJA S KOROŠKEGA.

Tovariši in tovarišice! Poslušajte nas ubožce, ki Vas prosimo pomoči! Knjig bi radi, koroški malčki bi radi slovenskih knjig, ki jih rabimo v šoli in ki bi jih čitali v zabavo. Vemo, da se Vam smilijo ptičice, ki zmrzujejo čez zimo pri nas in letajo prav blizu hiš. Ali jim niste že potrošali drobtinic, da ste jih ohranili prihodnji pomladi? Smilili so se Vam vojaki, ki ste zanje nabirali kopriv, da so imeli obleke. Nabirali ste robidne in jagodne liste, da so si pozimi kuhali čaj. Zbirali ste po vinarjih za Rdeči križ. Storitve še to dobro in dajte ter zbirajte katerihkoli slovenskih knjig za nas koroško mladino. Upamo, da se zavedate, česa Vas prosimo! Bodite presrečno pozdravljeni!

Koroški malčki.

Prililkavec.

To veste, da niso vsi ljudje enake velikosti; eni so majhni, drugi so veliki. Tuftam dobimo otroka, ki bi ga cigan lahko pobasal v bisago, a nekateri so pravi korenjaki. Pa tudi med stariimi ljudmi imamo različne velikosti. O Liliputancih pripovedujejo, da so bili silno majhne rasti. O pesniku Filotasu pišejo, da je bil tako majhen in slaboten možakar, da je moral imeti na črevljih pritrjen svinec, sicer bi ga odnesel veter. Lahko verjamemo (ali pa tudi ne) onim, ki govorijo, da je Pilotas nosil svinčene nogavice. — Anglež Jeffery Hudson je meril komaj tri črevlje in devet palcev. Nekoč je angleški kralj Karel priredil večerjo. Ko so bili vsi gostje zbrani, tedaj se na njih splošno začudenje odpre velika torta, in iz nje prikoraka — Jeffery Hudson! Če je le res!

Prebrisanec.

Bilo je med vojno. Oče je bral časopis, mati je pletla za vojake nogavice, sestra je šivala za ranjence, bratec Marko pa bi se moral učiti zemljepisa. Toda Marko je prestavljal svinčene vojake po zemljevidu iz enega dela sveta v drugi del. — „Zakaj se ne učiš?“ ga vpraša mati in dostavi resno: „Samo igral bi se.“ — „I, kaj bi se učil zaman,“ odvrne deček; „oče pravi, pa

tudi drugi govorijo, da se bo po vojni zemljevid izpremenil. Torej je najbolje, da počakam z učenjem, dokler ne sklenejo miru.“

Kaznovana nespamet.

Komarjev Tonček je imel grdo navado, da se je vedno jako branil, kadar mu je kdo kaj ponudil. Mati ga je zaradi te grde napake večkrat posvarila: „Vzemi lepo in zahvali se!“ ga je učila.

Nekoč se je vračal Tonček iz trga, kamor so ga bili poslali roditelji po opravkih. Ves utrujen in lačen se je oglašil pri svojem botru. Bilo je popoldne. Družina je sedela ravno pri kosilu. In boter je povabil tudi Tončka, naj prisede in zajame. Toda Tonček se je po svoji stari navadi zopet branil, češ, da ni lačen. Niso ga dalje silili, ker so poznali njegovo trmo. Počasi so zajemali in zajemali, a končno so položili drug za drugim žlico na mizo.

Tončka je vonj jedi prijetno ščegetal v nosku, in želodeček se je trdovratno oglašal. Deček se je začel kesati svoje nespameti in je premišljal, kaj naj stori. Končno se je opogumil in je rekel skesano: „Boter, kako ste prej rekli?“

Toda boter se ni domislil in je le začudeno pogledal fanta. Potem je odmolil. Dekla pa je pospravila mizo...

Mica Kepa.

Dragi g. Doropoljski!

Zadnjič sem Vam obljubil, da pridobim mnogo naročnikov „Zvončku“, pa jih nisem mogel toliko dobiti kakor sem mislil, ker otroci imajo le malo denarja, starši jim ga pa nočejo dati. Dobil sem samo 3 nove naročnike, 5 nas je pa še od lanskih ostalo zvestih. Sestra ni pri deklisah nič opravila. Vendar pa upam še med letom kakega naročnika dobiti. Imena tukajšnjih naročnikov vidite skoro vsakikrat med rešilci zastavic. Jaz jako rad rešujem take zastavice kot so v „Zvončku“. Čim težje so, tem ljubše so mi. — Rad bi, da bi „Zvonček“ izhajal vsaj 16 krat na leto, ker meni se zdi jako dolgo ves mesec čakati na drugo številko. Zato pa še enkrat kličem vsem naročnikom „Zvončka“: Pridobivajte mu novih naročnikov, saj je to vam v korist! „Zvonček“ bo potem tudi večji. Najmanj enega novega naročnika vsak prav lahko dobi, kjer jih je pa še malo, pa tudi več. — Prilagam svojo risbo naše hiše. Risanje me jako veseli. Vsak prosti čas porabim za risanje, čitanje in pisanje. Poučno in zabavno berilo rad čitam, od poučnega najrajši prirodopis in prirodoslovje (zlasti o živalih), o tujih krajih, o zvezdoznanstvu in življenjepise „naših mož“. Od zabavnega mi pa najbolj ugajajo mladinski spisi, humoreske, narodoljubni spisi (na pr. Zaroka o polnoči) in mornarske povesti ter dogodki potovalcev (na pr. Skozlji pustinje in puščavo, Morski razbojnik, Pet tednov v zrakoplovu itd.). Ker v višje šole ne morem, se pa menim kot samouk kolikor mogoče več naučiti. Kakor sem Vam že povedal v 1. pismu, pojdem k mornarjem, kakor hitro bo mogoče. (Dokler se te zmešnjave ne uredi, ni namreč nič s tem.) Ko bom imel že mornarsko obleko, Vam pošljem svojo sliko in popišem v „Zvončku“ svoje doživljaje pri mornarjih.

Na snidenje! Srčne pozdrave!

Janez Leskovar,
Preloge pri Prihovi, p. Konjicah.

Prilagam načrt slike za platnice „Zvončka“. Prosim, povejte mi v odgo-

voru, če ga boste dali prerisati kakemu umetniku!

Odgovor:

Ljubi Janez!

Risbo vaše hiše sem prejel in bi jo tudi priobčil s Tvojim pismom vred, toda klišeja ni od nobene strani. Dva meseca je že od tedaj, kar sem podobico poslal v Zagreb, da po njej izdelajo kliše, pa vzlic ponovnim mojim vprašanjem ni nobenega odgovora. Da ne boš predolgo čakal, prijavljam danes samo Tvoje pismo, podoba hiše pa pride pozneje v list. Načrt slike za „Zvončkove“ platnice sem tudi dobil. Kadar omislimo listu novo opremo, izročim Tvoj načrt umetniku s prošnjo, naj se ozira nanj. — Upajmo, da se kmalu „te zmešnjave“ uredi — potem se nam pa predstaviš v mornarski obleki. Prosim Te, deluj vedno z isto vneto za „Zvonček“. Vztrajno delo ima vedno uspeh.

Dragi g. Doropoljski!

Na prigovarjanje svojega prijatelja Janeza Leskovarja sem si tudi jaz letos naročil „Zvonček“. Jako mi ugaja, in vsakikrat, ko pride, se jako razveselim. V lanskem „Zvončku“, ki mi ga je posodil tudi Leskovar Janez, mi jako ugaja povest „Kekec na hudi poti“. Gosp. Josip Vandot je gotovo tam blizu doma kot Kekec, ker se vse njegove povesti gode v tistih krajih. — Sedaj sem star 14 let. Jako me veseli risanje, čitanje, prirodopis, zemljepis in zgodovina. Več Vam pišem prihodnjič. Srčne pozdrave!

Štefan Mlakar
na Prihovi pri Konjicah.

Odgovor:

Ljubi Štefan!

Priznati moram, da imate dobrega prijatelja. Toliko veselja do lepe knjige sploh in do našega „Zvončka“ posebe kaže malokateri naših naročnikov. Ko bi imeli dovolj takih prijateljev, bi se že davno lahko ponahali s tolikim številom naročnikov, kakor

si ga vsi želimo. Ker je res, da besede mičejo, a zgledi vlečejo, ne smemo obupati, temveč se moramo nadejati boljših časov.

Dragi gospod Doropoljski!

Tudi jaz mlada Jugoslovanka sem se Vam namenila pisati. Srčno se želim združiti z Vašimi koticarji. V svetovni vojni so mi ubili strička, a pred 7. leti je zaprla bela smrt mojemu dragemu očetu oči. V sedanjih številki mi najbolj ugaja povest „Povodnjak“. Hodim jako rada v šolo, ker se toliko lepega naučim. Med vsemi predmeti mi najbolj ugajata prirodopis in prirodoslovje. Družega Vam nimam pisati iz naše preljube šole.

Z odličnim spoštovanjem Vas pozdravlja

Draga Šmidova
v Škofji Loki.

Odgovor:

Ljuba Draga!

Tudi v Tvojo rodovino je udarila strašna vojna s kruto silo. A srečnejša bodočnost, ki nas čaka v svobodni domovini, ublaži vse pekoče rane. Prepričan sem, da ostaneš vedno zvesta in navdušena Jugoslovanka!

•
Cenjeni gospod!

Prosim lepo, sprejmite opis mojega godu v svoj kotichek, ki ga tako rada prebiram.

Moj god.

Letos sem praznovala svoj god prav veselo. Hvala Bogu, da smo ga zdravi učakali. Letos je čas mojega godu prav veselo potekel; mogoče, da sem ga letos zadnjikrat praznovala. Od vseh skupaj sem dobila prav lepo voščilo, pa tudi lepih daril. Prejšnji dan je mati spekla dobro potico, da smo imeli za rešitev. Jako sem se veselila svojega godu. Zvečer, preden smo šli k počitku, so prišli pod okno godci in so prav lepo igrali in mi voščili za god. Tako sem opisala svoj veseli god.

Franja Kranjčeva,
učenka v Teharjih.

Odgovor:

Ljuba Franja!

Voščila, darila, potica in še godci porvu — no, tako ne praznuje vsakdo svo-

lega godu! Ampak — kako prideš do tako žalostne misli, da si svoj god letos mogoče zadnjikrat praznovala? Tako mlada in zdrava! Bog Ti daj še mnogo, mnogo veselih let — to je moje voščilo k Tvojemu godu!

•
Dragi gospod Doropoljski!

„Zvonček“ sem z veseljem prejel. V njem sem bral toliko lepih pisem, da sem se tudi jaz namenil Vam nekaj pisati. Imel sem prav lepega majhnega konjička, ki sem ga že jahal. Vedno sem mislil samo nanj; tudi v šoli. Zato pa nisem v šoli tako napredoval, kot bi moral. Prinesel sem domov slabo izpričevalo. Ata je zato konjička prodal. Obljubil pa mi je, da mi kupi drugega, če se bom v šoli poboljšal. To hočem tudi storiti ter Vam bom poročal.

Lepo Vas pozdravlja Vaš

Tinko Podlesnik,
učenec IV. raz. v Kranju.

Odgovor:

Ljubi Tinko!

Sam priznaš svojo napako, zato smemo upati, da izvršiš svoj sklep. A ker je Tvoj oče mož-beseda, ni dvoma, da Ti ne kupi drugega konjička, ki bo pač bogato darilo za dobro izpričevalo. Povej, kako se izteče ta pravda med konjičkom in izpričevalom!

•
Cenjeni gospod Doropoljski!

Čitala sem več letnikov „Zvončka“. S tem sem spoznala, da ste velik prijatelj otrok. Naročnica pa sedaj še nisem. Stara sem 13 let. Moja mama je sicer Nemka, doma iz Gradca, a govorimo vsi — tudi mama — slovensko. Prosim za odgovor.

Pozdravlja Vas

Malka Schweigerjeva,
Dravljice pri Ljubljani.

Odgovor:

Ljuba Malka!

Tvoja mama, po rodu Nemka, se je pričela našemu milemu jeziku ter je s tem dokazala, koliko zmore vztrajnost in dobra volja. Ker Te ljuba mama rada ima, Ti gotovo ne odreče „Zvončka“, ako jo prosiš zanj. Poizkusi!

Naše upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska
ulica šte. 6/I, ima še v zalogi:

„Zvonček“, XVI. letnik, nevezan 8 K, v navadni vezbi 10 K,
elegantno vezan 13 K.

„Zvonček“, XVII. letnik, nevezan 8 K, v navadni vezbi 10 K,
elegantno vezan 13 K.

„Zvonček“, XVIII. letnik, nevezan 8 K, v navadni vezbi 10 K,
elegantno vezan 13 K.

„Zvonček“, XIX. letnik, nevezan 8 K, v navadni vezbi 10 K,
elegantno vezan 13 K.

== Nenavedeni letniki so pošli. ==

Razpis

dveh pisateljskih nagrad.

Podpisano vodstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva razpisuje
dve pisateljski nagradi.

po 500 K in 300 K

za dva najboljša mladinska spisa, ki izideta v IV. in V. zvesku „Jan
Legove knjižnice“. — Eno in drugo pripovedno delo mora biti izvirno,
primerno za otroško dobo od 12. do 14. leta ter mora obsegati 5 do 6
tiskanih pol (lahko tudi več.) Snov bodi vzeta iz slovenske zgodovine,
kar pa ni pogoj, temveč le želja.

Rokopise je poslati do dne 1. septembra 1919 l. na naslov podpi-
sanega vodstva. Ime pisateljevo mora biti v zaprtem pismu. Geslo na
tem pismu in ono na rokopisu se morata enako glasiti.

Rokopise oceni in prizna nagrado Casnikarski in književni odsek
Zaveze.

Vodstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva,

v Ljubljani, dne 1. avgusta 1918.

L. Jelenc, predsednik.

V. Rus, tajnik.

Širite in priporočajte naš list!
Lepa knjiga je najlepše darilo!

„UČITELJSKA TISKARNA“

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

Telefon štev. 118.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

»Učiteljska tiskarna« je najmodernejše urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Delo točno, solidno in elegantno.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je »Učiteljska tiskarna« preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

==== Cene zmerne. ====

Svoji k svojim!

==== Kupujte ====

mladinske spise,

ki jih izdaja

„Društvo za zgradbo Učiteljskega
:: konvikta v Ljubljani!“ ::

Naročila sprejema „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.